

Alkohol/droger och psykisk hälsa

Lars Högberg
Överläkare
Dubbeldiagnosmottagningen
Psykiatriska kliniken NUS

Samsjuklighet?

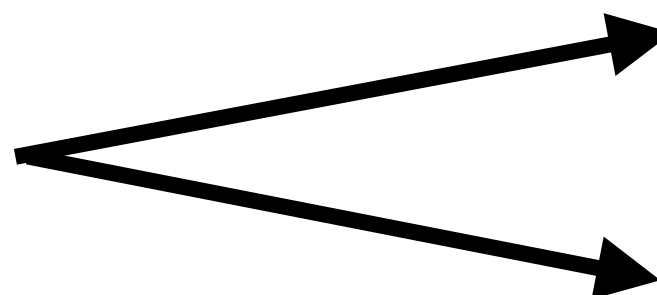
Två eller flera
sjukdomar samtidigt!

Beroende → Psykisk sjukdom

Beroende ← Psykisk sjukdom

Beroende ↔ Psykisk sjukdom

?

Beroende

Psykisk sjukdom

Konsekvenser

- försämring av det psykiatriska tillståndet
- försämring av beroendetillståndet
- suicidförsök, suicid
- fysisk ohälsa
- för tidig död

Konsekvenser

- familjeproblem
- bostadsproblem
- arbetslöshet, sysslolöshet
- utanförskap, kriminalitet

Konsekvenser för vården

- söker oftare vård
- vid missbruk identifieras inte alltid psykisk sjukdom
- vid psykisk sjukdom identifieras inte alltid missbruk/
beroende
- förbättringsprocessen längre

Vanligt!

2-4 ggr större risk att personer med missbruk/beroende någon gång under livet drabbas av psykisk sjukdom

Personer med psykisk sjukdom löper större risk att drabbas av missbruk/beroende, högre risk ju allvarligare psykisk sjukdom tex schiz 50% o bipol 60%

NESARC 2004

Grant et al

- > 43.000 pers
- DSM-IV
- Samsjuklighet missbruk/beroende och depressions- och ångestsjukdomar
- 1 mån nykterhet

Sökt behandling senaste 12 mån för depression, ångest

Missbruk/beroende

Depression	20%
------------	------------

Ångest	17%
--------	------------

Sökt behandling senaste 12 månaderna för missbruk/beroende

Alkohol

Narkotika

Depressionssjukdom

40%

60%

Ångestsjukdom

30%

40%

Personlighetsstörning

Alkohol

40%

Narkotika

70%

ADHD

- 10-30% av patienter med missbruk/beroende har ADHD
- 10-15% av patienter med ADHD har missbruk/beroende

Suicidförsök

- alkoholberoende - 30%
- narkotikaberoende - 39%
- missbruk och psykisk störning - 59%

Missbruksutredningen 2011

- 20-30% av alla personer som söker för psykisk ohälsa har ett samtidigt missbruk/beroende
- 30-50% av alla personer som söker för missbruk/beroende har samtidig psykisk sjukdom
- 40-60% intagna för LVM har tid haft kontakt med psykiatri

Vad göra?

- Identifiera!
- Komma ihåg att samsjuklighet finns!
- Missbruk - fråga patienten! AUDIT! Blodprover! DUDIT! Övervakade urinprover!
- Psykiatrisk sjukdom - klinisk anamnes! MINI-intervju!

Behandling

- komplex och tidskrävande/tålamodsprövande
- hög grad av samordning av insatser, tex sjukvård, socialtjänst, FK, AF, frivården
- bägge tillstånden behandlas samtidigt!
- metoder som har evidens vid enbart beroende eller psykisk sjukdom bör användas även också för dessa tillstånd vid samsjuklighet

Samordning

- Särskilda team, beroendecentra
- SIP

Dubbeldiagnosmottagningen

- Multidisciplinärt team - läkare, psykolog, socionom, sjuksköterska, skötare, vb arbetsterapeut
- God kontakt med socialtjänsten.
- Fyra faser enl Mueser

Alliansfasen

- Syftar till att skapa allians med patienten
- Allians = att pat kommer regelbundet
- Hjälpa minimera skadeverkningar, ordna tillvaron, bostad, ekonomi,
- Läkemedel låg prio, likaså nykterhet!

Motivationsfasen

- motivera pat att börja minska konsumtionen/
upphöra att missbruka
- Fortsatt "fas 1-arbete", MI
- Läkemedel låg prio
- Nykter en mån - kliniskt och labbmässigt

Behandlingsfasen

- Diagnostik
- Riktad behandling - farmakologisk, psykologisk
- Rehabilitering

Konsolideringsfasen

- Stabilt mående
- Återfallsprevention
- Avslut?

TakeHomeMessage

- Vanligt!
- Identifiera
- Samverkan!

Återfall!!!

TACK!

30 - 150 0000 0000 0000